

บันทึก

เรื่อง หรือปัญหาข้อกฎหมายตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑

(กรณีการประกอบธุรกิจของสำนักงานตัวแทนของธนาคารต่างประเทศ
ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว)

กระทรวงพาณิชย์ได้มีหนังสือ ที่ พณ. ๐๕๐๔/๓๙๖๖ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๒๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมทะเบียนการค้าได้รับคำขออนุญาตประกอบธุรกิจจากธนาคารในต่างประเทศ ซึ่งจะเข้ามาเปิดสำนักงานตัวแทนในประเทศไทยเพื่อรวบรวมข้อมูลและข่าวสารทางการเงินในประเทศไทยให้แก่สำนักงานใหญ่ของธนาคารในต่างประเทศ รวมทั้งทำหน้าที่ติดต่อประสานงานระหว่างสำนักงานใหญ่ฯ กับลูกค้าในประเทศไทย ด้วยการดำเนินการดังกล่าวสำนักงานตัวแทนจะไม่มีรายได้แต่อย่างใด จึงมีปัญหว่าการดำเนินการของสำนักงานตัวแทนธนาคารต่างประเทศดังกล่าวเป็นการประกอบธุรกิจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑ หรือไม่ ในเรื่องนี้เจ้าหน้าที่ของกรมทะเบียนการค้ามีความเห็นเป็น ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายแรกเห็นว่า แม้ว่าการดำเนินการของสำนักงานตัวแทนจะไม่มีรายได้ในประเทศไทยก็ตาม แต่การดำเนินการของสำนักงานดังกล่าวเพื่อจุดประสงค์ในทางการค้าของสำนักงานใหญ่ของธนาคารในต่างประเทศ เมื่อสำนักงานใหญ่ได้ผลประโยชน์ในทางการค้าจากการดำเนินการของสำนักงานตัวแทน ก็ย่อมถือได้ว่าเป็นการประกอบธุรกิจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑ ฝ่ายที่สองเห็นว่า การดำเนินการของสำนักงานตัวแทนซึ่งเพียงแต่รายงานข่าวสารและข้อมูลทางการเงินและทางเศรษฐกิจการค้าให้แก่สำนักงานใหญ่โดยไม่มีรายได้นั้นเป็นเพียงการให้บริการโดยไม่คิดมูลค่า การกระทำดังกล่าวจึงไม่ถือได้ว่าเป็นการกระทำที่เป็นการค้าตามคำนิยามคำว่า “ธุรกิจ” ตามที่กำหนดไว้ในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑ จึงไม่ถือได้ว่าเป็นการกระทำที่เป็นการค้า ตามข้อ ๓^{*} แห่งประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าว

เนื่องจากปัญหาดังกล่าวอาจพิจารณาได้โดยมีเหตุผลสนับสนุนทั้งสองฝ่าย กระทรวงพาณิชย์จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวพร้อมทั้งฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมทะเบียนการค้า) ผู้แทน

^{*} ข้อ ๓ ในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

ฯลฯ

“ธุรกิจ” หมายความว่า การประกอบกิจการในทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรม หัตถกรรม พาณิชยกรรม การบริการ หรือกิจการอย่างอื่น เป็นการค้า

กระทรวงการคลัง (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) และผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว เห็นว่า การที่จะพิจารณาว่าการดำเนินกิจการของสำนักงานตัวแทนธนาคารต่างประเทศดังกล่าวเป็นการ ประกอบธุรกิจที่อยู่ในข่ายควบคุมตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาว่าการธนาคารพาณิชย์เป็นธุรกิจบริการตาม ประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าวหรือไม่ เพราะกิจการของสำนักงานตัวแทนถือเป็นกิจการส่วนหนึ่ง ของการธนาคารพาณิชย์ ในเรื่องนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) เห็นว่า การธนาคารพาณิชย์ไม่เป็นธุรกิจบริการตามบัญชี ค. หมวด ๓^๒ ท้ายประกาศของคณะ ปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑ เพราะธุรกิจบริการในที่นี้มีความหมายจำกัด กล่าวคือ เมื่อเทียบกับการ ประกอบธุรกิจบริการอื่น ๆ ตามบัญชี ก. และบัญชี ข. ท้ายประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าวแล้ว การประกอบธุรกิจบริการนี้มีความหมายเฉพาะการประกอบธุรกิจที่เป็นการรับทำงานให้เท่านั้น ซึ่ง การธนาคารพาณิชย์มิได้มีลักษณะเช่นนั้น แต่เป็นการประกอบธุรกิจประเภทหนึ่งตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ การธนาคารพาณิชย์จึงไม่เป็นธุรกิจ บริการตามบัญชี ค. หมวด ๓ ท้ายประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑ และไม่เข้าลักษณะข้ออื่น ๆ ตามบัญชีท้ายประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าว ดังนั้น การดำเนินการของสำนักงานตัวแทน ธนาคารต่างประเทศดังกล่าวจึงไม่เป็นการประกอบธุรกิจที่อยู่ในข่ายควบคุมตามประกาศของคณะ ปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์
(นายอมร จันทรสมบูรณ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๒๕

๒

บัญชี ค.
หมวด ๓ การประกอบธุรกิจบริการ
(๑) นอกจากที่ระบุไว้ในบัญชี ก. และบัญชี ข.

^๓ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การธนาคารพาณิชย์” หมายความว่า การประกอบธุรกิจประเภทรับฝากเงินที่ต้องจ่ายเงิน เมื่อทวงถามหรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้และใช้ประโยชน์เงินนั้นในทางหนึ่งหรือหลายทาง เช่น (ก) ให้ สิ้นเชื่อ (ข) ซื้อขายตั๋วแลกเงินหรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด (ค) ซื้อขายเงินปรีวรรคต่างประเทศ

ฯลฯ